

Kursbeskrivning för Familjerätt-, relations- och separationsjuridik JU546A (15 hp) VT/2024

Varmt välkomna till kursen Familjerätt-, relations- och separationsjuridik, som ges första gången VT2024.

Kursföreläsare är gästprofessor Johanna Schiratzki och kursadministratör är Helene Fotiadis Forssjö, ni når oss enklast på mail: frs@juridicum.su.se. Ni kommer även att möta en rad lärare med expertis inom området.

Allmänt om kursen

Innehåll och målsättning

Kursen Familjerätt-, relations- och separationsjuridik utgör en valbar specialkurs inom ramen för juristprogrammet vid Juridiska institutionen, Stockholms universitet. Kursen syftar till att förmedla djupgående teoretisk såväl som praktiskt användbar kunskap om rättsregler och rättsprinciper inom familjerätten.

Den övergripande målsättningen med kursen är:

Kursen bygger vidare på de kunskaper som studenten inhämtat inom ramen för kursen Civilrätt C och syftar till att förmedla djupgående teoretisk såväl som praktiskt användbar kunskap om rättsregler och rättsprinciper inom familjerätten. Fokus är frågor om närståendes förmögenhetsförhållanden (främst frågor om bodelning vid skilsmässa/separation mellan makar och sambor) samt vårdnad, boende och umgänge (VBU-frågor). Kursen behandlar även andra ämnesområden som har funktionellt samband med dessa frågor, exempelvis allmän civilrätt om ingående, tolkning och jämkning av avtal, processrätt, barnrätt, offentlig rätt, internationell privaträtt samt frågor om underhåll m.m.

Kursen innehåller följande kursmoment:

Kursen innehåller omväxlande teoretiska och praktiska infallsvinklar på familjerättsliga frågeställningar. Under diskussionsbaserade seminarier behandlas teoretiska aspekter inom familjerätten. Frågor om ideologi, rättsutveckling och rättsteori m.m. utgör viktiga utgångspunkter.

Juridiska institutionen

Under kursen arbetar vi med ett praktikfall i tre delar. Praktikfallet ger inblick i hanteringen av avtal och andra rättshandlingar i familjerätten liksom frågor om processföring och god advokatsed m.m. Praktikfallet ger även träning i muntlig och skriftlig argumentation.

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- visa fördjupad kunskap om de civilrättsliga problem som berör närståendes förmögenhetsförhållanden samt vårdnad, boende och umgänge (VBU).

Studenten ska även visa fördjupad kunskap om andra ämnesområden som har ett funktionellt samband med närståendes förmögenhetsförhållanden och VBU-frågor.

Färdighet och förmåga

- visa fördjupad förmåga att tillämpa regelverket på såväl enkla som komplexa juridiska problem inom ovan nämnda ämnesområden. Detta på ett sätt som innebär fördjupning i förhållande till tidigare kurser på juristprogrammet.

- inom givna tidsramar i grupp och/eller enskilt författa och muntligen redogöra för rättsutredningar samt i dialog med andra diskutera slutsatserna av dessa.

- självständigt, kritiskt och systematiskt identifiera och analysera rättsliga frågeställningar som aktualiseras i samband med närståendes förmögenhetsförhållanden och VBU-konflikter.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- relatera till de olika reglernas samhällsrelaterade funktioner. Detta på ett sätt som innebär fördjupning i förhållande till tidigare kurser på juristprogrammet.

- reflektera över juristrollens betydelse inom kursens ämnesområden.

- reflektera över sina egna och andras prestationer inom kursens ämnesområden och därmed funktionellt sammanhängande delar av andra ämnesområden.

- kritiskt värdera de bärande principer som regleringen om närståendes förmögenhetsförhållanden och VBU bygger på.

Närmare om kursens uppbyggnad

De olika kursmomenten

Undervisningen ges i form av seminarier, gruppövningar samt handledning och redovisning av ett praktikfall. Seminarier utgör ett stöd för studenterna i arbetet med att sätta sig in i den

rättsliga material. Seminarierna bygger på att studenterna har förberett sig enligt instruktion och lämnat in eventuellt tillhörande seminarieuppgift. Seminarierna bjuder in till fördjupad reflektion om regelverken och deras samhällliga funktioner med utgångspunkt i kritiska och teoretiska perspektiv. Praktikfallet är ett fiktivt händelseförlopp med koppling till juridikens komplexitet och förutsättningar. Praktikfallet är uppdelat i tre delar som genomförs i grupp löpande under kursen. Genom att bearbeta praktikfallsmaterialet tränas studenterna i kritiskt tänkande och att samarbeta och argumentera liksom att relatera mellan praktik och teori.

Skriftliga och muntliga övningar

Varje del av praktikfallet redovisas genom en i grupp författad promemoria samt muntligen under ett redovisnings- och diskussionsseminarium.

Praktikfallet är ett fiktivt händelseförlopp med koppling till yrkeslivets komplexitet och förutsättningar. Praktikfallet är uppdelat i flera delar och genomförs i grupp löpande under kursen. Genom att bearbeta praktikfallsmaterialet tränas studenterna i kritiskt tänkande och att samarbeta och argumentera. Varje del av praktikfallet redovisas genom en skriftlig inlämning samt muntligen under redovisnings- och diskussionsseminarium.

Obligatorier och dispens

Deltagande genom aktiv närvaro vid 80 % av samtliga seminarier är obligatoriskt. Vid frånvaro som överstiger 20 % av det totala antalet seminarier krävs laga förfall som styrks t.ex. genom sjukintyg. Därtill ska en kompletterande, pedagogiskt likvärdig, skriftlig uppgift författas för varje missat undervisningstillfälle som överstiger 20 %. Som framgår examineras kursen bland annat genom att gruppvist författa tre promemorior. I moment ingår att muntligt presentera och försvara uppsatsen samt opponering på annan students uppsats. Dessa opponeringsseminarium är obligatoriskt och rätt till dispens föreligger inte.

Icke uppfyllda obligatorier leder till att betyg för kursen inte kan ges.

När det gäller inlämning av promemorior ska dessa lämnas in enligt instruktioner som kommer att finnas i Athena vid kursstart. För sent inkomna uppsatser bedöms inte, vilket innebär att betyg för kursen inte kan erhållas. Studenter kan i undantagsfall anmäla laga förfall, exempelvis allvarlig sjukdom som styrks med läkarintyg, och få längre tid att lämna in sin uppsats. Beslut om detta fattas av kursföreståndare.

Internationella och komparativa inslag på kursen

Fokus i kursen ligger på svenska förhållanden och nationell rätt. Med hänsyn till den ökande internationaliseringen av den inhemska rätten (genom bland annat inkorporeringen av Europakonventionen och EU-rätten) behandlas även relevanta internationellrättsliga källor inom ramen för kursen. Det kan även förekomma internationella jämförelser i såväl litteratur som undervisning.

Samverkan med det omgivande samhället

Samverkan sker framförallt genom studiebesök och praktiskt verksamma jurister i lärarlaget.

Förhållandet till andra kurser och utbildningen i stort

Kursen bygger vidare på de kunskaper som studenten inhämtat inom ramen för kursen Civilrätt C och syftar till att förmedla djupgående teoretisk såväl som praktiskt användbar kunskap om rättsregler och rättsprinciper inom familjerätten men också angränsande områden såsom avtals- och processrätt.

Krav för deltagande i undervisningen

Registrering

En student som avser att läsa en kurs ska vara registrerad senast andra kursdagen.

Omregistrering

Omregistrering på kursen görs främst av kursadministratören

Avregistrering

Studenter som av olika anledningar inte avser att läsa kursen måste avregistrera sig inom tre veckor efter kursstart. Detta görs via ditt studentkonto i Ladok. Detta är av stor vikt då ni på så sätt räknas som förstagångsregistrerade när ni registrerar er nästa gång och därmed är garanterade en plats i gruppundervisningen. Sista datum för tidigt avbrott beräknas från måndagen i den vecka som kursen startar och tre veckor framåt. Sista dag är alltid en söndag. Obs! Avregistreringar kan få konsekvenser för din rätt att erhålla studiemedel. Kontakta CSN för mer information!

Gruppindelning

För att kunna anmäla dig till en grupp inför grupphandledningen måste du vara registrerad på kursen. Tiden för gruppanmälan anges på kurshemsidan.

Studieanvisningar

Litteratur och övrigt studiematerial

Kurslitteratur framgår av litteraturförteckning som finns på Athena i samband med kursstart. Övrigt studiematerial (inklusive, artiklar, bokkapitel, rättsfall, etc.) läggs upp i Athena under kursens gång. Som framgår ovan ska studenterna inför varje seminarium förbereda sig enligt de instruktioner som ges till de olika undervisningstillfällena. Utöver detta material ska

studenterna nyttja egenvalda vetenskapliga texter, framför allt i författandet av promemorian/upsatsen.

Förberedelser inför undervisningen

I Athena anges till varje seminarium vilket material som ska läsas och vilka övriga förberedelser som studenterna förväntas göra. Studenter arbetar självständigt med inläsning kursen igenom, men uppmanas även att samarbeta med varandra såväl inför som under seminarierna.

Samtliga studenter ska arbeta med samtliga praktikuppgifter.

Instruktioner för PM

Promemorians längd ska vara mellan 800 och 1 000 ord (inklusive allt, d.v.s. försättsblad, fotnoter, källhänvisningar, m.m.). Inlämningen sker via Athena. Studenten laddar upp sitt inledande kapitel i pdf- eller wordformat en gång genom att bifoga det enligt anvisningar i Athena.

1. Formalia

- Promemorian ska ha ett försättsblad. Studenternas personnummer, namn och grupp ska anges på försättsbladet.
- Typsnitt Times New Roman rekommenderas för både brödtexten och rubrikerna. Storlek 12 punkter för brödtexten och rubrikerna fet 12 eller 14 punkter beroende på nivå. Radavstånd ska vara 1,5.

2. Språk

Att skriva god svenska är en viktig del av juristutbildningen. Språket ska vara välvärdat och grammatiskt korrekt. Stavning, ordböjning och avstavning ska följa Svenska akademiens ordlista över svenska språket (SAOL), 14 u., Norstedts, Stockholm, 2015. I övrigt rekommenderas anvisningarna Myndigheternas skrivregler, <https://www.regeringen.se/contentassets/cf18bfb62e0c4282ab3e8632080c2fb4/myndigheternas-skrivregler-ds-200938/>

3. Poängkriterier

Promemorians poängkriterier (3x3=9 poäng av totalt 30 för kursen)

Följande poängskriterier gäller för promemorian, utmärkt (3 poäng, motsvarande AB), bra/mycket bra (2 poäng motsvarande BA), adekvat (1 poäng, motsvarande B), undermålig (0 poäng, U).

Muntlig redovisning G/U.

Bedömningskriterier vid poängsättning av PM:

- problemformulering,
- faktakunskap och insikt i ämnet,
- framställning,
- material och metod,
- analys och argumentation inklusive självständighet,
- förmåga att dra välgrundade slutsatser, samt
- språkbehandling och övriga formalia

Bedömningskriterier vid betygsättning av muntlig redovisning:

- förmåga att formulera problemet,
- förmåga att på ett juridiskt korrekt sätt självständigt och systematiskt argumentera med utgångspunkt i problemställningen, samt
- förmåga att dra slutsatser samt kommunicera dessa med andra.

4. Underkänt PM-moment

För godkänt resultat och slutbetyg på kursen krävs sammanlagt minst 3 poäng av de tre promemoriorna. Får studentgruppen mindre än 3 poäng blir studenten underkänd i detta momentet. Underkända studenter får möjligheten att komplettera.

Examination

Examinationsmoment

Examination sker genom – att i grupp författa och muntlig redovisning av praktikfallet, och en skriftlig salstentamen. Vid redovisningsseminarium redovisar studenterna sina praktikfall.

Vid redovisningsseminarium råder krav på närvaro. Med närvaro avses att studenten kommer till seminariet och genomför de uppgifter som finns inför seminariet på ett godtagbart sätt. Dispens från kravet om närvaro medges inte. Betygsgraderingen görs på grundval av den skriftliga och muntliga redovisningen av praktikfallet samt den skriftliga salstentamen.

Maxpoängen av varje examinerande moment, samt minimipoäng för respektive moment. Promemoriornas maxpoäng poängkriterier 3x3=9 poäng, minimipoäng 3x1,5=4,5 poäng. Muntlig redovisning G/U.

Skriftlig tentamen maxpoäng 21, minimipoäng 10 poäng.

Totalt maxpoäng 30 poäng, minimipoäng 14,5 poäng.

Kursbetyget baseras på en sammanräkning av dessa poäng.

För att bli godkänd på kursen fordras att samtliga lärandemål för kursen är uppfyllda.

Student som underkänts vid ordinarie tentamen bereds tillfälle till omtentamen. Student som fått godkänt betyg har inte rätt att genomgå ny examination för högre betyg. Student som underkänts två gånger av samma examinator har rätt att kräva annan examinator vid ytterligare försök. Det gäller dock inte om särskilda skäl talar emot att en annan examinator ska utses.

Tillträde till examination

Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan ska göras senast 10 arbetsdagar före dag för tentamen. Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. Studenter som inte anmält sig kan inte beredas plats på tentamen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betyg få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till amanuensen minst fem arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören eller amanuensen (se nedan under Funktionsnedsättning).

Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad. Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Se till att vara på plats minst 15 minuter innan salstentamen startar.

Tillåtna hjälpmedel vid tentamen är: All kurslitteratur, liksom anteckningar (oavsett form). Annat material som anges i kursbeskrivningen, liksom författningstext, standardavtal och allmänt vedertagna regelsamlingar får också tas med. Anteckningar, flärpar, understrykningar och dylikt (oavsett form) i angivna texter är tillåtna. Kursföreståndare får besluta att enstaka författningstexter enligt ovan får tas med i lösblad. Miniräknare kan vara tillåtet om det särskilt anges. Egen elektronisk utrustning för kommunikation och/eller möjlighet till internetuppkoppling får inte tas med.

Vid tentamen tillämpas examinationsalternativ. Information om de olika examinationsalternativen samt de ordningsregler som gäller vid tentamen finns på [Juridiska institutionens hemsida](#). Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

Inlämning av tentamen

- Endast svar Juridiska institutionens svarsark rättas om inte annat angivits i instruktionerna.
- Kontrollera att alla uppgifter på omslagsarket och svarsarken är korrekta och fullständiga.

Betygskriterier

Som betyg på kursen används något av vitsorden Med beröm godkänd (AB), Icke utan beröm godkänd (BA), Godkänd (B) eller Underkänd (U). Student som begär det har rätt att få betyg enligt en målrelaterad sjugradig betygsskala. Begäran skall framställas av studenten före examinationstillfället på så sätt som fastställs av Juridiska institutionen.

Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

Betyget enligt den sjugradiga betygsskalan gäller i sådant fall istället för det ordinarie betyget. Som godkänt betyg enligt den sjugradiga betygsskalan används något av vitsorden A (Utmärkt), B (Mycket bra), C (Bra), D (Tillfredsställande) eller E (Tillräckligt). Underkända betyg är Fx (Otillräckligt) eller F (Helt otillräckligt). Student med intyg om särskilt pedagogiskt stöd utfärdat av Stockholms universitet har möjlighet att få anpassad examination.

Begäran om omprövning:

Begäran om omprövning lämnas på särskild blankett till kursadministratören. Begäran ska vara noga motiverad och en kopia på tentamen måste bifogas.

Funktionsnedsättning

Allmänt

Stockholms universitet erbjuder olika pedagogiska stödformer för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Stödet som erbjuds beror på den enskildes situation och är till för att underlätta studierna. Målet är att alla studenter ska ha en möjlighet att studera på lika villkor.

För att ta del av stödet som erbjuds måste du göra en ansökan. Detta gör du genom att logga in i systemet Nais via länk på studentavdelningens hemsida och fylla i webbformuläret. För att fullfölja ansökan måste du bifoga ett intyg som bekräftar en varaktig funktionsnedsättning. Du hittar hemsidan via Stockholms universitet > Utbildning > Studera med funktionsnedsättning > Ansök om stöd och anpassningar

När ansökan är mottagen kontaktas du av studentavdelningen för att boka ett personligt möte.

Du som har beviljats stöd ska sedan ta kontakt med din institutions kontaktperson och lämna in det intyg som studentavdelningen utfärdat. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post:

viktorija.pettersson@juridicum.su.se.

Examination

Observera att du **senast 3 veckor** före varje examinationstillfälle måste meddela kursadministratör/amanuens att examination med stöd ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras såsom önskas. Observera också att tentamensanmälan måste ske på sedvanligt sätt senast 10 arbetsdagar före tentamen. Notera också att för stödåtgärder som löper över hel kurs (t.ex. anteckningshjälp) eller mer ingripande åtgärder (t.ex. dela upp tentamen) måste du i god tid men **senast** vid kursstart kontakta aktuell kursadministratör/amanuens och meddela att du önskar dessa stödåtgärder.

Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursutvärdering i slutet av kursen. Kursutvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt, och de synpunkter och idéer som framförs i kursutvärderingen övervägs alltid noga.